

Folkhögskolans femtioårsjubileum.

Länets folkhögskola firade i går minnet av sin femtioåriga verksamhet med en ståtlig fest i Hemse, till vilken inbjudits landshövding och fru Roos, biskop Rundgren, statsrådet Lyberg med fru, landstingets ordförande, kontraktsprosten A. Samblad, Visby stadsfullmäktiges ordförande, överstjötman C. Bolin, länets nuvarande och i livet varande f. d. representanter i riksdagen, rektor Steffen, ledamöter av landstinget och av folkskolläraekären, doktor Sigurd Bolin i Uppsala, hushållningssällskapets konsulenter och tjänstemän m. fl.

Minneshögtidligheten inleddes med gudstjänst i Hems kyrka, som var fullsatt. Biskop Rundgren predikade med inledning av orden i Uppenbarelsebokens andra kapitel och trettonde vers över ämnet Jesu lärjungars beaktelse.

Efter gudstjänsten samlades de afbudna jämte en talrik menighet från Hemse och närliggande socknar i den nya och rymliga gymnastiksalen, som nu tillika med elevhemmet, vilket dock ännu icke är fullt färdigt, invigdes. Festprogrammet här började med, att en flickor, huvudsakligen bestående av skolans kvinnliga lärjungar, under lärare Kuppers ledning, sjöng ett par nummer, varefter Dalströmska orkestern utförde en festmarsch av Mendelssohn. Konsertmästare Mehler spelade ett par violinosoli med Froken Lignell vid pianot, dels en aria från 1600-talet av en italiensk kompositör, och dels Mazurka från Dessau.

Härefter bestogs talarstolen av ordföranden i skolans styrelse landshövding Roos, som höll högtidstalet. Han inledde sitt anförande med att föredraga en skildring av en inbygarfamilj i Missouri, som efter svåra missväxlar förlorat så gott som allt, utom sexton magra hästar. Två av dessa spände familjen, som bestod av man och hustru och en liten dotter, för en vagn och de fjorton andra bunde de efter. Medförande det nödvändigaste av verktyg och husgeråd styrde de kosan mot väst-Canada. Efter en lång och besvärlig färd kom familjen till ett fält med långt och mjukt gräs samt vatten. Här slog man sig ned och uppförde ett blockhus. Efter någon tid dog emellertid mannen. Hustrun begrav hon honom och lade stora tungstenar på gravens för, för att vilda djur ej skulle komma åt liket. Så tröstade hon sin lilla flicka, tog på sig mannens kläder och beslöt att upptaga kampen för livet, trots att hon hade hundra engelska mil till närmaste människoboning. Hon lyckades, och nu är Mrs Smith en av Canadas största hastexportörer. Denna skildring har givits i ett brev och breviskrivningen slutar med: Jag brukar tänka på denna kvinna när jag har det svårt.

Skolan, sade talaren, skall icke blott bibringa kunskaper, utan även arbetshög och arbetsglädje, och här förelag ett manligt exempel på, vart verklig energi och arbetstust kan leda. Efter att hava berört skolans utveckling, den på förslag av kand. J. Jepsen ingångsatta insamlingen till ett elevhem, de nu i det närmaste färdiga nybyggnaderna, i vilket sammanhang med tacksamhet borde nämnas arkitekten Åkerlund, byggnadsmästare A. Bergström och hans söner, samt målarna Svensson och Gardelin, utbragte talaren ett leve för Gotlands folkhögskola och för arbetsglädjen hos Gotlands folk.

Sedan en dubbelkvartett under folkskollärare Emil Dalströms ledning sjungit Fosteron av S. P. Dalström och Uti vår hage, framträdde rektor R. Löfvenberg och lämnade en uttörlig men rasht hällen redogörelse för folkhögskolans tillkomst, utveckling och öden under de gångna femtio åren. Idén till folkhögskolan här som bekant kommit från Danmark. Den första folkhögskolan anlades i Sverige i slutet på 1860-talet, men icke många år därefter eller år 1873 väckte landstingsmannen Johan Hägg från Gerum förslag om upprättande av en folkhögskola på Gotland, vilket förslag ett par år senare tog gestalt. Gotlänningen här tidigare redogjort för de närmare omständigheterna harvid samt huvud dragen av skolans historia, varför vi här icke vilja göra en upprepning.

Skolans första kurs började vid luns i Åttingbo den 2 oktober 1876. Elevernas antal var 30. Via Aumunds i Roma flyttade skolan 1881 till Hemse. År 1885 utvidgades skolan med lantmannaskolan. I skolan har hittills undervisats 1,984 elever. Rektor Löfvenberg gav i eriknamsboken uttryck för den tacksamhet skolan och länet står till skolans förste föreståndare Th. A. Sätervall, vars arbete i skolans

tjänst omfattade 34 år eller till år 1910. Även fru Jenny Sätervall har nedlagt ett eriknamsvärt arbete i skolans tjänst. Tal. slutade med ett uttrycka den förhoppningen, att Gotlands ungdom i allt tätare skolor skulle söka sig till länets folkhög- och lantmannaskola.

Vid ½ 4-tiden serverades i gymnastiksalen middag för över 150 personer. Serveringen sköttes på ett berömvärdt sätt och utan onödigt tidsutdräkt, icke minst tack vare medverkan från de kvinnliga elevernas sida. De i middagen deltagande hälsades välkomna av rektor Löfvenberg, varefter landshövding Roos meddelade, att telegram avlåtits till konungen och drottningen. Från konungen hade ingått följande svar:

Med uppriktigt tack för vänliga hälsningen sänder jag mina hjärtliga lyckönskningar till Hemse folkhögskolans femtioårsjubileum.

Gustaf.

Från drottningen här i dag till landshövding Roos ingått följande från Konstanz avsända telegram:

Mottagen alla mitt hjärtliga tack med mina varma välgångsönskningar för folkhögskolans framtida verksamhet.

Victoria.

Landshövdingen utbragte för konungen och drottningen ett av fyrdaliga hurrarop besvarat leve.

Dir. Nils Broander erinrade om, hurusom folkhögskoletanken här i landet och även här på Gotland mottagits med blandade känslor och hurusom denna tanke fått en varm svarare i hushållningssällskapets handlingar 1876, där dess sekreterare, Harald Gustafsson, värtaligt uppträtt till folkhögskolans — av dess motståndare benämnd "folk-hög-färdsskolans" — förvar. Tal. ville framföra ett tack till landsting och hushållningssällskap för deras förståelse och deras oppfostring för folkhögskoletankens realiserande här på Gotland.

Skolstyrelsens vice ordförande, landstingsman Johan Johansson, Gardarve i Fardhem, tolkade skolans tacksamhet till de bortgångna märkesmännen i skolans historia och nämnde namnen Johan Hägg, Th. A. Sätervall och Gustaf av Westerstedt, den sistnämnde en märkesman för lantmannaskolan och Gotlands förste mejerikonstulent. Därjämte uttalade han skolans tack till alla dem, som tecknat och inbetalt bidrag till de nya byggnaderna, elevhemmet o. gymnastiksalen. (Inalles hade tecknats över 62,000 kr., som också inbetalts så när som på 3,400 kronor).

Kyrkovärden O. N. Bolin, Gardarve i Alva, framförde i väl valda ordalag elevernas tack till forna och nuvarande lärare vid skolan. För 40 år sedan hade han inskrivits som skolans elev och han anhöll nu att få göra sig till tolk för den tacksamhet, som skolans generationer av elever kände gentemot skolan. Han ville särskilt nämna två namn på bortgångna, nämligen Th. A. Sätervall och Hans Hansson, och två namn på nu levande och verksamma, Richard Löfvenberg och Johan Jepsen, men därför icke glömma någon.

På detta anförande svarade dr Sigurd Bolin, skolans förste andre lärare, varefter kontraktsprosten Sundblad tackade för den skål, som blivit utbragt för landstinget.

Rektor Löfvenberg läste upp ingångna telegram från bl. a. generaldirektor Insulander och dr W. Moler i Västerås, vilken sistnämnde var den förste som antogs till skolans andre lärare, ehuru han aldrig kom att tillträda denna tjänst.

Det sista talet under middagen hölls av finansminister Lyberg, som framförde sitt och de övriga gästernas tack och därtill anknöt uttryck för den personliga glädje han kände över att få övervara den ståtliga festen och över den framgång och utveckling som här på Gotland folkhögskolan fått, en skolform, för vilken han alltid hyset det livligaste intresse. Han slutade med att utbringa ett leve för den gotländska folkhögskolans framtid.

Efter middagen förldades festen huvudsakligast till skolans vackra ång. Här höll rektor Steffen föredrag om lag och rätt på Gotland i äldre tider, vari han gav bevis för, att Gotland var en ursvansk provins, lika svensk som L. ex. Uppland, Sörmland och Västmanland. Fördraget mottogs med livligt bifall. Detta blev jämväl förhållandet med ett anförande av landstingsman Johan Ahlsten i Alva, som på ett troligt och fängslande sätt skildrade sina minnen från skolan, från lektioner

Ombärlig som en Löherob...

ner och diskussionsaftnar och gav uttryck för den tacksamhet, han personligen stöd till skolan, för vad den givit honom, som i likhet med så många andra icke varit i tillfälle att få någon skolunderbyggnad utöver vad folkakolan lämnat.

Under tiden hade varjap bidrats och sång och musik utförts i gymnastiksalen. Inemot kl. 9 var festen, som förvisso hos alla deltagare skall bevaras som ett angenämt minne, slut, och korum förrättades av kyrkoherde Hejnenan, som därvid yttrade några allvarliga och uppbyggliga ord.

Gårdagens skytte-tävlingar.

Östsvenska pokalen erövrades av Östergötlands skytteförbund med 914 poäng. Samtliga tio representanter i laget erhöillo Sveriges Skytteidnings plaket i silver.

Andra pris erövrades av Jönköpings läns skytteförbund med 906 poäng.

Samtliga representanter erhöillo Sveriges Skytteidnings plaket i brons.

Mästerskapsövning: Mästerskytt blev Emrik Carlsson, Vimmerby, med 192 p., guldmedalj, Halver Johansson, Norrköping, 190, I. Jarl, Smålands husarregte, 188, Holger Olsson, Visby 188, J. Ahlström, Visborg, 187 p., vilka samtliga erhöillo silvermedalj.

Försäkrings A.-B. Allmänna Branda vandringspris för skyttekretsar erövrades av Jönköpings skyttekrets med 289 p. Representanter voro: I. Gustafsson, 99, A. Frick, 94 och C. Ruda, 96 p.

Vimmerby skytteförenings vandringspris för skytteföreningar erövrades av Visborgs skytteförening för uppnådda 281 p. Representanter vro: O. Vallin 85, K. Norman 97 och J. Ahlström 98 p.

Föreningsgrupper: I. Visborgs I grupp 280 p. 2. Vimmerby skytteförening 279, 3. Norrköpings skytteförenings I grupp 278, 4. Jönköpings regte 274, 5. Visborgs IV grupp 273, 6. Västerrikes 269, 7. Visby I grupp 266, 8. Visbys II grupp 263, 9. Fåro I grupp 261, 10. Visbys III grupp 258 p. Samtliga erhöillo penningpris.

Enskild tävling i huvudsiktningen om Östsvenska pokalen 1917: I. J. Gustafsson, Jönköpings regte, 99 p., hederspris, 2. J. Ahlström, Visborg, 98, hederspris, 3. K. Norman, d:o, 97, Jönk regtes hederspris ett gevär, 4. G. Wahlbäck, Linköpings, 97, hederspris, 5. O. Olsson, Linds, 97, d:o, 6. T. Gerantz, Visby 97, 7. C. Ruda, Jönk, 96, d:o, 8. Halver Johansson, Norrköpings, 96, d:o, 9. Otto Gustafsson, Strålsås, 95, d:o, 11. Emrik Carlsson, Vimmerby, 95, d:o, 11. Emrik Carlsson, d:o, 95, d:o, 12. Algot Berggren, Västerrik 95, d:o, 13. O. W. Andersson, Visborg, 94, 14. Simon Carlsson, Tranås, 94, 15. E. Möller, Visborg, 94, 16. A. Frick, Jönk regte, 94, 17. Holger Olsson, Visby, 93, 18. T. Hellström, Kisa, 92, 19. Lars Adolfsson, Motala, 92, 20. W. Persson, Lärbo, 92, 21. K. V. Karlsson, Västerrik, 92, 22. P. W. Elerst, Tingstad, 92, 23. E. Bäckdahl, Tranås, 91, 24. I. Jarl, Smålands husarregte, 91, 25. John Blomén, Norrköping, 91, 26. K. Levin, Visby, 91, 27. I. Karlström, Fåro d:o, 91, 28. Fru Elm Åsberg, Vimmerby, 91, 29. C. Radmark, Kalmar regte, 91, 30. Birger Larsson, Fåro d:o, 91, 31. Erik Nilsson, Haldhem, 91, 32. Erik Berggren, Västerrik, 91 p.

Centimetersiktning: 1. Carl Lindberg, Vimmerby, Kalmar Norra skytteförbund 28 cm. (hederspris), 2. J. Ahlström, Visborgs, Gotlands, 28 (hederspris), 3. K. R. Karlsson, d:o, 38, 32, 4. Algot Berggren, Västerrik, Kalmar Norra, 36, 5. K. Levin, Visby, Gotlands 37, 6. E. Hammarström, Fåro, 40, 7. E. Brogren, d:o, 41, 8. J. Gustafsson, Jönköpings regte, 42, 9. Emrik Carlsson, Vimmerby, Kalmar Norra, 43, 10. E. Gabrielsson, d:o, d:o, 44 cm. Samtliga penningpris.

Ytterligare 16 skyttar erhöillo i denna tävling pris.

Enskild tävling med 20-ringad tavla: I. Lars Kviberg, Haldhems skytteförening, 192 p. (hederspris), 2. K. Norman, Visborgs, 192 (hederspris), 3. F. Hallström, Kisa, Östergötland, 191, 4. A. Freeman, Jönk regte, 191, 5. A. Kallström, Visborgs, 191, 6. C. Ruda, Jönk, 191, 7. E. Hammarström, Fåro, 190, 8. Halver Johansson, Norrköping, 190, 9. Emrik Carlsson, Vimmerby, Kalmar Norra, 190, 10. K. M. Hansson, Haldhem, 189 p.

20 skyttar erhöillo dessutom pris i denna tävling.

Enskild tävling med 10-ringad ¼-figur: I. K. Kuylenstierna, Visborg, 9 tr., 46 p. hederspris, 2. G. Lundin d:o, 8, 51, hederspris, 3. G. Ny, Jönk reg. 8, 46, 4. Carl Lindberg, Vimmerby, Kalmar Norra 8, 56, 5. Holger Lindström, d:o, d:o, 7, 48, 6. A. Pressens, Jönk, 7, 47, 7. Ivar Karlström, Fåro d:o, 7, 46, 8. E. Hammarström, Fåro, 7, 44, 9. E. Möller, Visborg, 7, 38, 10. Otto Gustafsson, Strålsås, Östergötland, 7, 30.

Fjorton skyttar erhöillo dessutom pris i denna tävling.